

“Хара аҕсуеи, ауаҕси атэылауаа ркны зегыи реиҕаза шэарада, патула аицынхара, ииашаны Европатэ Қырттэыла акны иҕалшоит”

Аиҕацаажэара Европеи, Евроалантикатэ хырхартақэа рахь аинтеграция азцаарақэа рзы Қырттэыла ахэынтқарратэ министр Давит Бақразе икны.

- Х.з. Давит, акэытхара акны икоу аҕсуеи, ауаҕс ауаажэлар рзы Урыстэыла аинформациатэ апропоганда амшала, амраташэаратэи аган уртэ аҕеи, аҕхастареи аконгломераттэ асахьа акухеит. Иафициалу Қарт аган иканацои аҕсуааи, ауаҕсааи еибаканну, ииашоу адырра роуырц амраташэаратэ агна азы, илабҕабоу Европатэ ахадарақэеи, уакатэи аҕстазаареи иазкны?

- Абри аган ала иахьазы иҕамоу алшарақэа зегыи хьы иахархэоит, - чыдала импыцахалоу ацэахэа азааигэаратэи атыҕқэа ркны, аҕганк рыла, актэи, азеиҕш проектқэа рынағзара азы, агэраеибагара ашьақэыргыларазы, ахырхагара, Қырттэыла аиҕабыра ирыднагало, уакэ инхо зегыи рзы, рхы архэара алшара роуырц хтэылауааҕы импыцахалоу ацэахэа нхытц иаанханы уакэ инхо. Уи азы ахадара ду амоуп хара хсервис’центрқэа – уи агэабзиара, атцара, аиустичия ма даеа хырхартак аумае убарт зегыи ыказароуп аужьтра’агэатаратэ атыҕқэа ркны, избанзар ахархэара ари аган ала акыр иазхарц азы. Хара хзы, Евроинтеграциатэ амҕа акны иахьазы иҕамоу алшарақэа зегыи ирылукаауеит авизалиберализация, уи азхатцара аиуухеит Еврокомиссия акнытэ, уи даараза алтшэа змоу акы ауп. Ари арежим аусура иналагалаҕь

Қырттәылатә абиометриатә атәылауақшәкәы змоу зегы ахархәара алшара роуеит, уи ахархәара алшара роуеит хара хтәылауаа импытахалоу атыгь акны инхогы.

Иара убас икоуп Америкатәи ацхыраара ахадара змоу апроектгы, уи “С” гипатит ахәшәтәыра изкуп, уи ахархара рылшоит даргы.

Арт апректкәа роуп, хара зынагзара халшо, рыцхарала, макьана Уырстәылатә ампытахаларатә арежим аґагылазаашьала, уи ацкыыс еиґа иаартна ирыдахгалар иахтаху анагзара алшара хамам, хәеуп излауала импытахалоу ацәахәа акны инхо хәуаажәлар рзы, излауала ахархәара алшара роуырц уртгы, агәраеибагара амґа ала Гь уи ашықәсқәеи, ххы хәмеигзакәа , хәакәымцзакуа аусуреи атахупТ, агәамцреи, агәаареи атахым, ацәанырра дукәагы хәркәатцны инахагзап ари аусура, излауала идхарбап хара хәуаажәлар, ииашаны хара хакрала, зегы рагьхьаза, хара хыззхәыцуа атәылауақы шиакәу, ус дарбынзаалагь, убри акнытә хара хтәылауаа реицынхара зегы реиґаза ақәеиара аманы, зегы реиґа ишәартамкәа, зегы реиґа абзаабарала анхара алшара калоит ииашаны Европатәи Қырттәыла акны.

Хәгьхьақцәа еиґа кәаматәамала ирашәхәар шәылшома, изакәытә хырґагоуи ирнаґо аґсуааи, ауагьсааи Евроинтеграция акнытә, урт ируакуп чыдала авиза’либерализациеи, зхы иакәитү ахәахәтреи?

Авизалиберализация аусура ианалагалагь Қырттәыла атәылауаа рзы Гьуи иазгәанатоит Қырттәыла атәылауаа абиометриатә атәылауақшәкәы змоуТ аусура иалагоит визада анеиааира, уи иаанаго 180 мшы рыґнуцґа 90 мшы аеґәарала, ас еиґш икоу атәылауақшәкәы змоу ироуеит алшара шенген атыгьи, даеа 4 акандидат тәылақәеи ГьКипр, Болгария, Хорватия, РумынияТ рахь визада анеира. Уи Қырттәыла атәылауаа зегы ирызкуп, урт ируакуп – импытахалоу атыгь акны инхо, импытахалоу атыгь акны инхо хара хтәылауаа, абиометриатә атәылауақшәкәы змоу зегы. Истахуп агәыбра ду самазар ари даараза ибзиоу агәахәаратә факторхоит Қырттәылатә абиометриатә атәылауақшәкәы, уи зегы реиґа ихьчоу адокументхоит измоу изы. Абри аконтекст ала Приднестровие аеґырґшыга атәы исхәар стахуп: Уака 70 нызкьдык инреиґаны иргит Молдоватә атәылауақ итәылашәкәы, рхы иадырхәеит имшәакәа анеиааиразы.

Асоцирреи, зхы иакәитү ахәахәтреи акузар, уи адокумент азы азакуан ахь аґсахрақәа азгьхьагәанатоит, сара агәыбра сымоуп, уи аамтагы ааип хәа. Аха ижәдыруеит Евроидгыла мазеиуп, иагьымқаґнагоит еиуеиґшым аинфраструктуратә апроекткәа, урт ируакуп – ампытахаларатә ацәахәа икны, арегион аеґиара аган ала, уи Евреилак аус ауп хара хтәылауаа рзые уи ииашаны қыгьшырак акны иабоит Қырттәыла атәылауаа зегы, иарбын етникатә милаґзаалагь, иарбын динзаалагь, егьырт акультурақәеи, хара хәынґқаррак ахылц хәуп,

Европа ииашаны агыштэхэырацэатэ ныхэоуп, акра, аизакра, Қырттэыла иара аган ала даараза зыгыштэхы рацэоу тэылоуп, убри акнытэ ари атаацэара иагысаны иахэтакхоит, хара хагысуаи, хуагысаи хтэылауаа хрыцны.

Амраташэарей, Европей акыр иагысоу азы имачу аха астериотипкэа ичыдоу ақыртта ауаажэлэр рэгы иахгылоит. Сшэыхэар стахуп ирашэхэарц ақыртцэей, агысуаи, ауагысаи рзы, лабэаба ианаргышой Европа, Европатэй акыр иагысоуи, ахадара змоуи, Европатэй 21 тэй ашэышыкэса ...

- Хучык инаскыаганы салагоит, Европатэй ахадаракэа ақырсианратэ ахадаракэа рылоуп изыргыло, иаххэап, акультура уи Қырттэыла еснагы еилнакаауан. Аикэшахатрей, егырт азинкэей апату рыкэцара – уи хара хзы итэымым, убри аконтекст ала схэыцуеит, ииашаны иухэар калоит, аилыргарей, икоу ахэамтакэа реилкаарей, уи ихадоу мдоуп, абарт рыла хара хаагылароуп уи. Хара еиуеигышым апроеткэа аконтексткэа рыла ирмазеины ихамоуп ахэамтакэа 10 Евроеидгыла иазкны, икыгыхни, урт ахэамтакэа еилыркааратэ ихармазеит. Иахыа хара даеа 10 ахэамтакэа аус рыдахулоит.

Ихадоуи, априцип змоуи азтааракэа еикэахшар, Евроеидгыла – уи агыштэхэырацэара акра ауп. Евроеидгыла акны зегы реиха ирдыруа акультуратэ, атоурыхтэ атынхара ахычара, ацэахра, анаас рхылтцшэтра ишэартамкэа рытара. Евроеидгылей, уи атэылакэа руакы, Италия, Франция, Испания ркны ииашаны арака ауп ибзианы иахыхычоу ажэйтэ атаскэа, акультура абарт амилат ирхычози, идырфеиоз ртоурых зегы аан. Ииашаны ари аган ала Қырттэылагы аинтирес ду амоуп Европа азы, иара убас Европа Қырттэылазы Ж хара хтэыла иамоуп Европатэй, иара убас ауникалра змоу атоурыхи, акультурей, урт рыла хара пату змоу атыгы аанахылоит Европа акны.

Дин акузар, адин ахадара ду змоу хэтоуп, урт ируакуп Европатэ агыстазаарей, аикэыршэара еиуеигышым, зынза ихазу аформахэа амоуп. Европа акны икоуп ахэынтқарракэа, уака амилати, адоухатэ анапхгаракэа рыбжыара даараза еизааигэоу аизыказаашыакэа рымоуп, иахыа Қырттэыла икоу ааста. Уи иаххэозар Бырзентэыла, ыргыштэыс иаагозар, аиашахатцаратэй ахэынтқарратэ динуп, Қырттэыла ас еигыш еизааигэоу аформа ахэынтқаррей, ауахуамей реизыказаашыакэа хамазам, хара аконституциатэ аикэшахатра ала уи еикэыршэаны ихамоуп. Убри акнытэ Евроеидгыла аиашазы зегы реиха ибзианы ирдыруеит адин, атас, акультура, атоурых ахычара.

Даеа зтаарак ахадара змоу уи абызшэа аупехара хзы акыр иагысоу, агэдура злахамоу атоурых. Евроеидгыла акны икоуп 24 иафициалу абызшэакэа, е уи агэахэара унатит ма аху мацуп азы акузам, уи ииашаны Европа акны ауп иахыырдыруа абызшэа ахычарей, апатуи. Хара иахдыруеит хбызшэа иахнагаз, урт ируакуп е хазхысыз ашэышыкэса акны, уи еикэхархит ахэынтқарра бызшэаны иныкэахгарц азы. Убри акнытэ зегы реиха ибзианы уи абызшэа

ахушьара аҫара, ҫара агәдура зызҫамоу азы Европеи, Евроеидгылеи аҫны ибзианы ирдыруеит, ирылшоит уи аҫакультура дуи, аҫасқәеи егырт ирарҫәар. Иара убри азоуп ҫара Европа ҫаҫны ауп ҫәа изаҫҫыҫазо, ҫара ҫтоурыхтә амҫа уи азоуп изалнахыз Евроеидгыла уи ҫара ҫгеополитикатә азнеиреи, ҫуси ауп, уи ҫара ессымшатәи ҫус аҫны иубоит, ҫара ҫзакуани, ҫҫышәареи, ессымшатәи ҫуси, ҫаҫҫазаареи рыла арт аҫракырақәа ҫарзааигәахоит.